C/2025/6227

17.11.2025

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

om større gennemsigtighed og god forvaltningspraksis i medlemsstaternes fordeling af fiskerimuligheder: en vejledning om anvendelsen af artikel 16 og 17 i forordning (EU) nr. 1380/2013 om den fælles fiskeripolitik

(C/2025/6227)

1. INDLEDNING

Fiskerimuligheder giver en fastsat ret til at fiske ([1]) og er afgørende for at sikre en bæredygtig forvaltning af en fælles naturressource, der kan udtømmes, hvis den overudnyttes. Når medlemsstaterne fordeler de fiskerimuligheder, de har til rådighed, skal de gøre det under hensyntagen til deres ansvar for at forvalte og bevare en fælles naturressource, som de skal deles om. Samtidig bør fiskeressourcerne forvaltes på en måde, der er i overensstemmelse med målsætningen om at opnå økonomiske, sociale og beskæftigelsesmæssige fordele. Som fremhævet i den europæiske havpagt ([2]) vil sunde have og regenerativ praksis desuden bidrage til at bevare eksistensgrundlaget, navnlig i kystsamfund, og skabe fødevaresikring, herunder for fremtidige generationer.

Når medlemsstaterne fordeler fiskerimulighederne på en objektiv og gennemsigtig måde, sikrer de ligebehandling af fiskere, opbygger tillid blandt interessenter og fremmer bæredygtig ressourceanvendelse og beskyttelse af havmiljøet, som er afgørende for fiskeressourcernes og i sidste ende fiskeriets trivsel. Gennemsigtighed i fordelingen kan også bidrage til at forebygge konflikter mellem operatører, flåder eller fartøjskategorier. Fordelingen af fiskerimuligheder kan desuden bidrage til at afhjælpe nye udfordringer og skabe incitamenter for fiskerfartøjer til at anvende selektive fiskeredskaber og dermed tilskynde til og belønne mere bæredygtig adfærd og mere bæredygtige løsninger.

I Kommissionens meddelelse fra 2023 om, hvordan forordningen om den fælles fiskeripolitik fungerer ([3]), understreges det i forbindelse med forbedringen af den fælles fiskeripolitiks forvaltning, at god forvaltning også forudsætter større åbenhed. I meddelelsen fremhæves det, at det i artikel 17 i forordning (EU) nr. 1380/2013 om den fælles fiskeripolitik ([4]) er fastsat, at medlemsstaterne ved tildelingen af fiskerimuligheder skal anvende gennemsigtige og objektive kriterier, bl.a. af miljømæssig, social og økonomisk art. Meddelelsen fra 2023 bekræfter også Kommissionens tilsagn om at arbejde sammen med videnskabelige organer og med medlemsstaterne om yderligere at vurdere disse kriterier og sikre, at de er i overensstemmelse med bestemmelserne i den fælles fiskeripolitik. Hensigten var at tilskynde til at anvende kriterier, der kan fremme bæredygtig fiskeripraksis, og støtte ikkeindustrielle fiskere og kystfiskere, der tegner sig for næsten 75 % af alle fiskerfartøjer, der er registreret i EU, og næsten halvdelen af al beskæftigelse i fiskerisektoren.

Som opfølgning på denne forpligtelse opfordrer Kommissionen med nærværende meddelelse medlemsstaterne til at gøre en indsats for at fremme god forvaltningspraksis med hensyn til fordelingen af fiskerimuligheder ved hjælp af fire parametre: 1) større gennemsigtighed og flere oplysninger, 2) retfærdighed, 3) sikring af, at de fremlagte oplysninger er nøjagtige, og 4) egnede fordelingsmetoder.

([1]) I henhold til definitionen i artikel 4, stk. 32, i Rådets forordning (EF) nr. 1224/2009 (kontrolforordningen) forstås der ved ""fiskerimuligheder": en fastsat ret til at fiske, udtrykt i fangster og/eller fiskeriindsats". Retten til at fiske kan også omfatte tekniske og geografiske begrænsninger for, hvordan, hvornår og hvor fiskeri kan finde sted.

([2]) Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, Den europæiske havpagt. COM(2025) 281 final. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0281. Afsnit 4 Beskyttelse og styrkelse af kystsamfund og øer.

([3]) "Den fælles fiskeripolitik i dag og i morgen: en pagt for fiskeriet og havet med henblik på en bæredygtig, videnskabeligt baseret, innovativ og inklusiv fiskeriforvaltning" COM(2023) 103 final (som indgår i den bredere fiskeri- og havpakke). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:52023DC0103.

([4]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1380/2013 af 11. december 2013 om den fælles fiskeripolitik, ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1954/2003 og (EF) nr. 1224/2009 og ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 2371/2002 og (EF) nr. 639/2004 samt Rådets afgørelse 2004/585/EF. EUT L 354 af 28.12.2013, s. 22.

Med denne meddelelse opfordres medlemsstaterne også til at gøre sig overvejelser om de systemer og metoder, de i øjeblikket anvender ved fordelingen af disse fiskerimuligheder for at fremme bæredygtig fiskeripraksis og støtte ikkeindustrielle fiskere og kystfiskere.

Bilaget til denne meddelelse ("Vejledning om medlemsstaternes fordeling af fiskerimuligheder") indeholder Kommissionens konklusioner med hensyn til anvendelsen af artikel 16 og 17 i forordningen om den fælles fiskeripolitik under hensyntagen til medlemsstaternes og interessenternes bidrag og feedback ([5]). Bilaget indeholder også retningslinjer for gennemførelsen af disse artikler i forbindelse med medlemsstaternes fordeling af fiskerimuligheder til fartøjer, der fører deres flag.

2. KLARERE OPLYSNINGER OM FORDELINGSMETODER: STØRRE GENNEMSIGTIGHED

I henhold til artikel 16, stk. 6, i forordningen om den fælles fiskeripolitik skal medlemsstaterne underrette Kommissionen om de metoder, de anvender til at fordele deres fiskerimuligheder til fartøjer, der fører deres flag. Denne underretningsforpligtelse er vigtig af hensyn til gennemsigtigheden ([6]) og nødvendig for, at Kommissionen og medlemsstaterne kan overvåge tendenser og resultater.

Praksis har imidlertid vist, at medlemsstaterne har underrettet Kommissionen på forskellige måder, med forskellig hyppighed og med angivelse af forskellige oplysninger. Dette gør det vanskeligt at få et klart billede af, hvordan fiskerimulighederne fordeles for visse bestande, flåder og regioner. I bilaget til nærværende meddelelse opfordres medlemsstaterne derfor til at medtage visse minimumsoplysninger i underretningen til Kommissionen, jf. artikel 16, stk. 6.

Desuden er større gennemsigtighed over for interessenterne afgørende for god forvaltningspraksis. Medlemsstaterne opfordres derfor til at oplyse interessenterne om de metoder, de anvender til at fordele fiskerimuligheder, de kriterier, der anvendes i henhold til artikel 17 i forordningen om den fælles fiskeripolitik, hvordan hvert kriterium vægtes og begrundelsen for denne vægtning.

Medlemsstaterne skal sikre, at de anvendte metoder og kriterier opfylder kravene i forordningen om den fælles fiskeripolitik (hovedsagelig artikel 17). Kommissionen opfordrer derfor medlemsstaterne til at verificere, om overholdelsen af nævnte krav afspejles korrekt i de indberettede oplysninger: i) Fremgår det af oplysningerne, at kriterierne er gennemsigtige og objektive? ii) Er vægtningen af miljømæssige, sociale og økonomiske kriterier tydeligt angivet? iii) Omfatter disse oplysninger alle de fordelte fiskerimuligheder?

3. FORDELING AF FISKERIMULIGHEDER MED DET FORMÅL AT FREMME BÆREDYGTIG FISKERIPRAKSIS OG STØTTE IKKEINDUSTRIELLE FISKERE OG KYSTFISKERE

Det er vigtigt, at medlemsstaterne udformer deres fordelingssystem således, at det er i overensstemmelse med den fælles fiskeripolitiks målsætninger, sikrer fiskeriets bæredygtighed og opretholder tilstrækkelig fleksibilitet til at sætte EU's fiskerisektor i stand til at tilpasse sig nye udfordringer.

De oplysninger, som Kommissionen har indsamlet og Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) har analyseret, viser, at der er betydelige forskelle i de indberettede oplysninger om fordelingsmetoder og anvendelsen af kriterier, herunder af miljømæssig, social og økonomisk art.

Kommissionen anerkender, at det er medlemsstaternes ansvar at afgøre, hvilke fordelingssystemer de anvender, og at det er dem, der har beføjelse til at fastsætte den respektive vægtning af de miljømæssige, sociale og økonomiske kriterier, de vælger. I betragtning af den mangfoldighed, der kendetegner fiskerisektoren og fiskeriet i medlemsstaterne, står det klart, at en universaltilgang ikke er en passende løsning.

Det skal navnlig fremhæves, at medlemsstaterne ikke er forpligtet til at fordele fiskerimuligheder til de former for fiskeripraksis, der er mest bæredygtige, eller til ikkeindustrielle fiskere.

([5]) Yderligere oplysninger om feedback fremgår af de dokumenter, der henvises til i bilaget, hovedsagelig rapporterne fra Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) 20-14, 22-14 og 23-17.

([6]) Som anført i meddelelsen fra 2023 "Den fælles fiskeripolitik i dag og i morgen" (COM(2023) 103 final) forudsætter god forvaltning også større åbenhed. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0103.

Kommissionen skal imidlertid vurdere, om disse fordelingsmetoder lever op til den fælles fiskeripolitiks målsætninger.

I den forbindelse fremhæver Kommissionen ånden i artikel 17, der afspejles i betragtning 33 i forordningen om den fælles fiskeripolitik: "Medlemsstaterne bør fremme ansvarligt fiskeri ved at skabe incitamenter for de brugere, der fisker på den mindst miljøskadelige måde, og som skaber de største fordele for samfundet".

På grundlag af svarene på spørgeskemaerne og høringerne af interessenterne har Kommissionen observeret en vis træghed i den måde, hvorpå medlemsstaterne fordeler fiskerimuligheder, herunder at nogle af de indberettede metoder ikke i tilstrækkelig grad synes at afbøde de nye udfordringer, som EU's fiskeri står over for.

Dette er især tydeligt i forbindelse med ikkeindustrielle kystfiskere, der generelt er mere påvirket af udfordringer ([7]) såsom energikrisen, naturlige udsving i bestandene (tæthed og fordeling), konkurrence om udnyttelsen af havområderne, klimaændringer, forringelse af havmiljøet, invasive arter eller illoyal konkurrence fra ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri (IUU-fiskeri).

Kommissionen anerkender den vigtige rolle, som ikkeindustrielt kystfiskeri, der udgør næsten 70 % af EU's fartøjsflåde, spiller. Den lægger særlig vægt på dette fiskeris tilknytning til den sociale og økonomiske struktur i fiskersamfundene, dets tættere tilknytning til lokalmiljøet og samfundet og dets vigtige rolle i den europæiske kultur og kulturarv. Anerkendelsen af denne rolle støttes gennem i) fortrinsret til EU-farvande op til 12 sømil i henhold til forordningen om den fælles fiskeripolitik, ii) finansiel støtte på op til 100 % under Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond (EHFAF) ([8]) og iii) visse undtagelser i henhold til kontrolforordningen ([9]).

Medlemsstaternes fordeling af fiskerimuligheder i medfør af artikel 17 ville bedre kunne afspejle den vigtige rolle, som ikkeindustrielt kystfiskeri spiller, f.eks. ved at fordelingsmetoderne tilpasses til de specifikke behov, der er konstateret inden for rammerne af det nationale EHFAF-program, for ikkeindustrielle fiskere med henblik på at opbygge modstandsdygtighed.

4. SÅDAN KAN MEDLEMSSTATERNE FREMME GOD FORVALTNINGSPRAKSIS I FORBINDELSE MED FORDELINGEN AF FISKERIMULIGHEDER

A. Opbygning af tillid baseret på gennemsigtighed og kommunikation

Fordelingsmetoderne kan være komplekse, og visse interessenter har udtrykt ønske om at få en bedre forståelse af de anvendte metoder og de kriterier, der ligger til grund for dem. Ud over de lovgivningsmæssige krav om at underrette Kommissionen om, hvordan de fordeler fiskerimuligheder til fartøjer, der fører deres flag, opfordres medlemsstaterne derfor til at styrke deres informations- og kommunikationsværktøjer og til **proaktivt at oplyse interessenterne om de metoder**, de anvender til at fordele fiskerimuligheder (kvoter og indsats), og begrundelsen herfor.

Kommissionen understreger, at artikel 17 kan være et redskab til at imødegå de nye udfordringer, som EU's fiskeri står over for. Disse udfordringer kan overvindes ved at fremme dialog og inddrage alle interessenter mere aktivt i medlemsstaternes fordeling af fiskerimuligheder.

B. Opbygning af tillid baseret på retfærdighed

Kommissionen opfordrer **medlemsstaterne til at træffe yderligere foranstaltninger med henblik på fuldt ud at udnytte artikel 17 for at fremme bæredygtig fiskeripraksis og støtte ikkeindustrielle fiskere og kystfiskere**.

([7]) Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) – *The 2024 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet (STECF 24-03 and 24-07)*, R. Prellezo, E.C. Sabatella, J. Virtanen, M. Tardy Martorell og J. Guillen, redaktør(er), Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2024, doi:10.2760/5037826, JRC139642. Kapitel 2.7 *EU Small-Scale Coastal Fleet (SSCF)*, Side 45-60. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC139642.

([8]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1139 af 7. juli 2021 om oprettelse af Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond.

([9]) Rådets forordning (EF) nr. 1224/2009 af 20. november 2009 om oprettelse af en kontrolordning for Unionen med henblik på at sikre overholdelse af reglerne i den fælles fiskeripolitik ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/2842.

For det første opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at gøre sig overvejelser om eksemplerne på kriterier i artikel 17 og virkningen af at fordele fiskerimuligheder til i) fartøjer med en større miljøpåvirkning end andre fartøjer i deres flåde, ii) fartøjer, der tidligere har udvist manglende overholdelse, eller iii) fartøjer, der flytter traditionelle aktiviteter eller etablerede bæredygtige økonomiske aktiviteter.

For det andet opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at gennemføre foranstaltninger til støtte for ikkeindustrielle fiskere og til at udnytte alle de muligheder, der er fastsat i artikel 17, og som kan tilskynde til dette fiskeris langsigtede bæredygtighed, navnlig for fiskeri, der har en lavere indvirkning på miljøet.

C. **Opbygning af tillid baseret på nøjagtigheden af de afgivne oplysninger**

Typen, mængden og detaljeringsgraden af oplysningerne fra medlemsstaterne varierer meget ([10]).

Med henblik på gennemsigtighed og god forvaltningspraksis opfordrer Kommissionen derfor medlemsstaterne til at underrette Kommissionen, jf. artikel 16, stk. 6, og interessenterne om de anvendte fordelingsmetoder og -kriterier **for alle fiskerimuligheder**. Dette omfatter kvoter og fiskeriindsats i EU-farvande og de fiskerimuligheder, der tildeles medlemsstaterne i internationale farvande og i henhold til internationale aftaler (såsom regionale fiskeriforvaltningsorganisationer, partnerskabsaftaler om bæredygtigt fiskeri eller andre typer bilaterale eller multilaterale aftaler).

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at indberette oplysninger om den fordelingsmetode, de anvender, under hensyntagen til de tre kategorier af kriterier, der er omhandlet i artikel 17, dvs. **miljømæssige**, **sociale** og **økonomiske** kriterier.

Gennemsigtighed og meddelelse af oplysninger til interessenter, der begge er centrale elementer i god forvaltningspraksis, er også relevante for fiskerimuligheder, der er omfattet af omsættelige fiskekvoteandele, selv om de er undtaget fra forpligtelsen til at underrette Kommissionen, jf. artikel 16, stk. 6.

D. **Opbygning af tillid baseret på fordelingsmetodernes bæredygtighed**

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til ved fordelingen af fiskerimuligheder at anvende de kriterier, der er fastsat i artikel 17 i forordningen om den fælles fiskeripolitik, for at tilskynde til tilpasning til nye udfordringer. **Fordelingsmetoderne bør ikke underminere medlemsstaternes evne til at reagere** hurtigt på uventede problemer.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at udarbejde fordelingsmetoder, der giver mulighed for at omfordele uudnyttede fiskerimuligheder på en rettidig, gennemsigtig og aktiv måde.

Kommissionen opfordrer også medlemsstaterne til at foretage regelmæssige revurderinger af fordelingssystemerne for at sikre, at **de anvendte metoder og kriterier stadig er relevante og tilpasset** de aktuelle behov i deres fiskerisektor.

5. **KONKLUSION**

Kommissionen har arbejdet sammen med medlemsstaterne, STECF og interessenterne for at opnå mere klarhed med hensyn til de metoder, der anvendes til fordeling af fiskerimuligheder ([11]).

Set i lyset af denne proces opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at træffe yderligere foranstaltninger med henblik på fuldt ud at udnytte artikel 17 for at fremme bæredygtig fiskeripraksis og støtte ikkeindustrielle fiskere og kystfiskere.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at gøre sig overvejelser om de største problemer, som deres ikkeindustrielle fiskere står overfor, og til at anvende artikel 17 til at yde støtte til og skabe råderum for visse fiskerfartøjer, der bør have adgang til fiskerimuligheder for at opretholde deres bidrag til bæredygtigt fiskeri og bæredygtige fiskersamfund.

([10]) Se f.eks. Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) – *Social Data in Fisheries (STECF 23-17)*, L. Van Hoof, L. Goti, M. Tardy Martorell og J. Guillen, redaktør(er), Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2024, doi:10.2760/982497, JRC136326. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.

([11]) Den senest offentliggjorte rapport: Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) – *Social Data in Fisheries (STECF 23-17)*.

For at øge tilliden til politikkerne opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at forbedre oplysningerne til interessenterne om, hvordan de fordeler fiskerimuligheder.

Som de næste skridt opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at gøre sig overvejelser om de metoder og kriterier, de anvender til fordelingen af fiskerimuligheder, under hensyntagen til behovet for at fremme bæredygtig fiskeripraksis, støtte ikkeindustrielle fiskere og kystfiskere og forbedre kommunikationen og gennemsigtigheden. Kommissionen er rede til at bistå medlemsstaterne med dette arbejde.

BILAG

Vejledning om medlemsstaternes fordeling af fiskerimuligheder (artikel 17 i forordningen om den fælles fiskeripolitik)

Denne vejledning indeholder yderligere oplysninger, der kan være til nytte for medlemsstaterne i forbindelse med gennemførelsen og anvendelsen af artikel 17 i forordningen om den fælles fiskeripolitik (i det følgende benævnt "artikel 17").

Artikel 17 i forordningen om den fælles fiskeripolitik

"Kriterier for medlemsstaternes tildeling af fiskerimuligheder

Når medlemsstaterne tildeler de fiskerimuligheder, de har til rådighed i henhold til artikel 16, anvender de gennemsigtige og objektive kriterier, bl.a. af miljømæssig, social og økonomisk art. De kriterier, der skal anvendes, kan bl.a. omfatte fiskeriets indvirkning på miljøet, hidtidig overholdelse af krav og bestemmelser, bidrag til den lokale økonomi og historiske fangstniveauer. Inden for de tildelte fiskerimuligheder bestræber medlemsstaterne sig på at sørge for incitamenter for fiskerfartøjer, der anvender selektive fiskeredskaber eller bruger fiskeriteknikker med nedsat indvirkning på miljøet, såsom reduceret energiforbrug eller skade på habitater".

INDBERETTEDE OPLYSNINGER OM FORDELINGSMETODER OG -KRITERIER ANVENDT AF MEDLEMSSTATERNE

Kommissionen har siden vedtagelsen af forordningen om den fælles fiskeripolitik fra 2013 arbejdet sammen med medlemsstaterne for at få et fuldstændigt billede af, hvordan de anvender og gennemfører artikel 17.

I Kommissionens meddelelse fra 2023 om, hvordan forordningen om den fælles fiskeripolitik fungerer ([1]), meddelte Kommissionen, at den havde til hensigt at "indlede drøftelser med medlemsstaterne og interessenterne med henblik på at udarbejde et vademecum om tildeling af fiskerimuligheder med det formål at forbedre gennemsigtigheden, fremme bæredygtige fangstmetoder i hele EU og støtte småfiskere og kystfiskere".

I den europæiske havpagt anerkender Kommissionen støtten til ikkeindustrielt fiskeri som en prioritet og forpligter sig på ny til at udarbejde denne vejledning med henblik på at bidrage til at øge gennemsigtigheden og fremme bæredygtigt fiskeri ([2]).

Denne vejledning bygger på følgende dokumenter og processer:

— Europa-Parlamentets beslutning af 7. juni 2022 om gennemførelsen af artikel 17 i forordningen om den fælles fiskeripolitik (2021/2168 (INI)) ([3])

— fire spørgeskemaer udfyldt af de 22 kystmedlemsstater i 2016, 2020, 2022 og 2023

([1]) "Den fælles fiskeripolitik i dag og i morgen: en pagt for fiskeriet og havet med henblik på en bæredygtig, videnskabeligt baseret, innovativ og inklusiv fiskeriforvaltning" COM(2023) 103 final (som indgår i den bredere fiskeri- og havpakke). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:52023DC0103.

([2]) Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget Den europæiske havpagt. (COM(2025) 281 final). Afsnit 3.1. Side 10. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/ALL/?uri=comnat:COM_2025_0281_FIN.

([3]) Betænkning om gennemførelsen af artikel 17 i forordningen om den fælles fiskeripolitik (2021/2168(INI)) https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/en/procedure-file?reference=2021/2168(INI).

— tre rapporter fra Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) (20-14 ([4]), 22-14 ([5]) og 23-17 ([6])) og

— en særlig høring af interessenter afholdt fra februar til april 2024.

Ovennævnte dokumenter og høringer fremhævede behovet for, at Kommissionen yder vejledning om artikel 17 i forordningen om den fælles fiskeripolitik og om, hvordan medlemsstaterne skal underrette Kommissionen om de fordelingsmetoder, de anvender, jf. artikel 16, stk. 6, i forordningen om den fælles fiskeripolitik (i det følgende benævnt "artikel 16, stk. 6").

I de fire spørgeskemaer, som Kommissionen sendte i henholdsvis 2016, 2020, 2022 og 2023, blev de 22 kystmedlemsstater anmodet om at oplyse om de metoder, de anvender til fordeling af fiskerimuligheder i henhold til artikel 16 sammenholdt med artikel 17. Svarene på disse spørgeskemaer blev vurderet af STECF. Indhentningen af oplysninger blev afsluttet med en høring af interessenter, der blev afholdt fra februar til april 2024 ([7]).

Alle 22 kystmedlemsstater besvarede spørgeskemaerne, men typen, mængden og detaljeringsgraden af deres oplysninger varierede meget. Samlet set viste svarene og STECF's rapporter, at medlemsstaterne fortolkede kravene i artikel 17 forskelligt.

Ifølge STECF er der ingen klar tendens i medlemsstaternes anvendelse af kriterier baseret på geografi, typen af fiskerimuligheder eller fartøjskategori. STECF fremhævede også forskellene i medlemsstaternes systemer til fordeling af fiskerimuligheder og anførte, at ingen af medlemsstaterne anvender det samme system. Mens nogle medlemsstater f.eks. kun anvender omsættelige fiskekvoteandele ([8]) (f.eks. individuelle omsættelige kvoter), anvender andre et blandet system med omsættelige fiskekvoteandele og en kriteriebaseret fordeling. Visse medlemsstater indberettede, at de også anvender yderligere sorteringskriterier for omsættelige fiskekvoteandele.

Svarene fra visse medlemsstater indeholdt ikke tilstrækkelige oplysninger om, hvordan fordelingsmetoderne fungerer. De afgivne oplysninger viste f.eks. ikke altid, om de samme kriterier og fordelingsmetoder blev anvendt på alle arter, for hvilke der var en kvote, eller kun på de fremlagte eksempler. Visse medlemsstater beskrev heller ikke, hvordan de miljømæssige, sociale og økonomiske kriterier blev vægtet.

Kun omkring halvdelen af medlemsstaterne underrettede om fordeling af fiskerimuligheder på grundlag af præcise kriterier. Følgende elementer kunne konstateres ud fra besvarelserne af spørgeskemaerne:

— Det hyppigst anvendte kriterium er fordeling baseret på historiske fangster

— Mange fordelingsmetoder indebærer anvendelse af ét eller flere kriterier vedrørende fartøjsstørrelsen til fordeling af fiskerimuligheder mellem industrielle og ikkeindustrielle flåder

([4]) Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) – *Social dimension of the CFP (STECF-20-14)*, R. Doering, M. Fitzpatrick og J. Guillen Garcia, redaktør(er), EUR 28359 EN, Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-27169-7, doi: 10.2760/255978, JRC123058. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC123058.

([5]) Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) – *Social Data in Fisheries – update of the national profiles (STECF-22-14)*, L. Goti, L. Van Hoof, J. Virtanen og J. Guillen Garcia, redaktør(er), Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2023, doi:10.2760/31328, JRC133702. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC133702.

([6]) Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) – *Social Data in Fisheries (STECF 23-17)*, L. Van Hoof, L. Goti, M. Tardy Martorell og J. Guillen, redaktør(er), Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2024, doi:10.2760/982497, JRC136326. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.

([7]) GD MARE anmodede i februar 2024 pr. brev de rådgivende råd, medlemsstaternes myndigheder, arbejdsmarkedets parter og NGO'er om at fremsætte deres synspunkter vedrørende STECF's analyse af medlemsstaternes svar vedrørende metoden for fordeling af fiskerimuligheder på nationalt plan. Der blev modtaget i alt 25 svar.

([8]) Som defineret i artikel 4, nr. 23), i forordning (EU) 1380/2013 om den fælles fiskeripolitik forstås der ved "omsættelige fiskekvoteandele" en "genkaldelig brugsret til en specifik andel af de fiskerimuligheder, som en medlemsstat tildeles, eller som fastsættes i forvaltningsplaner vedtaget af en medlemsstat i henhold til artikel 19 i Rådets forordning (EF) nr. 1967/2006 (1), og som indehaveren kan overføre".

— De fleste af de indberettede metoder omfatter fordeling af muligheder baseret på kvoter, og der angives mere begrænsede oplysninger om de metoder, der anvendes til fordeling af fiskerimuligheder baseret på fiskeriindsats

— Visse medlemsstater anførte, at de specifikke kriterier, der anvendes, afhænger af fartøjskategorien, arten og/eller de anvendte fangstmetoder (f.eks. Kroatien, Grækenland, Irland og Sverige)

— Der anvendes miljøkriterier for at tilskynde til bestemte former for fiskeripraksis og kompensere for uundgåelige interaktioner såsom uundgåelige bifangster i blandet fiskeri. Kvoter tildeles f.eks.:

  — på grundlag af specifikke fiskeredskaber (f.eks. Danmark, Frankrig, Grækenland, Irland, Malta og Sverige)

  — til fartøjer, der anvender aktive akustiske alarmer for at skræmme arter såsom hvaler væk fra fiskeredskaber (f.eks. Bulgarien)

  — med henblik på uundgåelige bifangster (f.eks. Kroatien, Cypern, Danmark, Grækenland, Malta og Spanien).

— Der anvendes sociale kriterier til fordeling af kvoter til:

  — yngre fiskere (f.eks. Bulgarien, Danmark og Grækenland)

  — nytilkomne i fiskerisektoren (f.eks. Tyskland og Malta)

  — fiskere med forsørgerpligt og/eller handicap (f.eks. Grækenland).

— Der anvendes økonomiske kriterier (f.eks. af Frankrig, Tyskland og Irland), navnlig for at tage højde for markedsvilkårene (f.eks. efterspørgsel) og kvoteudnyttelsen (f.eks. Bulgarien og Rumænien). Blandt de indberettede eksempler kan nævnes:

  — fiskeriets bidrag til den nationale/lokale økonomi (f.eks. Portugal, Tyskland og Grækenland) og

  — flåder, der anvender specifikke redskaber, og som er fuldt afhængige af visse arter (f.eks. Frankrig, Portugal og Spanien).

Yderligere oplysninger om de metoder og kriterier, som medlemsstaterne har indberettet, fremgår af STECF's rapport 23-17.

RETNINGSLINJER FOR ANVENDELSEN AF ARTIKEL 17

I dette afsnit sammenfattes de vigtigste spørgsmål vedrørende gennemførelsen af artikel 17, som blev indberettet af interessenterne under den særlige høring, der blev afholdt fra februar til april 2024, og af STECF i sin analyse af svarene fra de 22 kystmedlemsstater på spørgeskemaerne fra 2016, 2020, 2022 og 2023.

Fiskerimuligheder

I STECF's rapport 23-17 blev det bemærket, at den definition af fiskerimuligheder, som medlemsstaterne har valgt, falder sammen med den mest restriktive definition, der kun omfatter TAC'er (samlede tilladte fangstmængder) ([9]). Det skal dog bemærkes, at der i kontrolforordningens artikel 4, stk. 32, ([10]) er fastsat en bredere definition af udtrykket "fiskerimuligheder":

""fiskerimuligheder": en fastsat ret til at fiske, udtrykt i fangster og/eller fiskeriindsats".

([9]) Afsnit 4.1 i STECF's rapport 23-17. Side 68. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.

([10]) Rådets forordning (EF) nr. 1224/2009 af 20. november 2009 om oprettelse af en kontrolordning for Unionen med henblik på at sikre overholdelse af reglerne i den fælles fiskeripolitik, ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/2842.

God praksis 1: Der bruges gennemsigtige og objektive kriterier, der **anvendes på alle fiskerimuligheder**, uanset om de er baseret på kvoter eller fiskeriindsats, og i EU-farvande og andre farvande, og de **indberettes** til Kommissionen.

Gennemsigtige kriterier

Kravet om gennemsigtige kriterier hænger sammen med retssikkerhedsprincippet, hvilket betyder, at et kriterium bør betragtes som værende gennemsigtigt, når det er fastsat i en lovbestemmelse (eller en offentliggjort administrativ retsakt) ([11]).

Nogle medlemsstater mener, at de opfylder kravet om at anvende gennemsigtige kriterier ved at gøre alle relaterede oplysninger offentligt tilgængelige. Andre medlemsstater har indført et informationssystem til underretning af interessenter, eller som er tilgængeligt efter anmodning. I STECF's analyse af medlemsstaternes svar anerkendes også vanskelighederne med at vurdere gennemsigtigheden, bl.a. på grund af manglen på et referencescenarium ([12]).

Det er blevet fremført, at selv om de anvendte kriterier i medfør af artikel 17 skal være gennemsigtige, pålægger samme artikel ikke myndighederne at gøre alle tildelingsoplysningerne offentligt tilgængelige.

Som nævnt i meddelelsen fra 2023 om, hvordan den fælles fiskeripolitik fungerer, forudsætter god forvaltning også større åbenhed, og interessenterne skal have klare oplysninger om, hvordan medlemsstaterne fordeler fiskerimulighederne og forvalter flådekapaciteten på nationalt plan.

God praksis 2: Oplysningerne om de metoder og kriterier, der anvendes til fordeling af fiskerimuligheder på medlemsstatsniveau, **stilles proaktivt til rådighed for alle interessenter**.

Objektive kriterier

Kravet om at anvende objektive kriterier vedrører kapaciteten til at verificere og måle de data, der anvendes til at fastsætte kriterierne ([13]).

De fleste af de indberettede kriterier (f.eks. historiske fangster, redskabstype eller fartøjsstørrelsen) anses for at opfylde dette krav.

Hen imod en fælles forståelse af formuleringen "bl.a. af miljømæssig, social og økonomisk art"

Forordningen om den fælles fiskeripolitik fastsætter ikke harmoniserede kriterier af miljømæssig, social og økonomisk art. Den indeholder kun i artikel 17, andet punktum, en ikkeudtømmende liste over eksempler på kriterier, der kan anvendes ([14]). STECF har meddelt, at dette er en udfordring, selv om det giver medlemsstaterne en skønsmargen med hensyn til at vælge og udforme fordelingsmetoder, så de kan tilpasse dem til deres specifikke behov.

([11]) Dom af 12. juli 2018, Spika m.fl., C-540/16, EU:C:2018:565, præmis 29-31.
([12]) Afsnit 4.1 i STECF's rapport 23-17. Side 67. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.
([13]) Dom af 12. juli 2018, Spika m.fl., C-540/16, EU:C:2018:565, præmis 30: "Dette kriterium er udtrykkeligt omhandlet i artikel 17 i forordning nr. 1380/2013 i opregningen af de kriterier, som medlemsstaterne kan vælge at anvende ved tildelingen af de fiskerimuligheder, som tilkommer dem. Dette kriterium er ligeledes fastsat i en lovbestemmelse, nemlig fiskerilovens artikel 171, som ved at henvise til de pågældende operatørers historiske andel er baseret på objektive data, der kan måles og kontrolleres af de kompetente myndigheder."
([14]) "De kriterier, der skal anvendes, kan bl.a. omfatte fiskeriets indvirkning på miljøet, hidtidig overholdelse af krav og bestemmelser, bidrag til den lokale økonomi og historiske fangstniveauer". (Artikel 17 i forordningen om den fælles fiskeripolitik).

De oplysninger, som STECF har indsamlet og analyseret, viser, at der er betydelige forskelle i medlemsstaternes anvendelse af kriterier, herunder af miljømæssig, social og økonomisk art. Selv om de indberettede fordelingsmetoder omfatter kriterier på disse tre områder, er det ikke altid klart, om kriterierne anvendes ensartet på alle bestande. Det er også uklart, hvordan de hver især vægtes, eller om kriterier fra mere end én type kombineres i hver rapporteret fordelingsmetode. Desuden kan ét kriterium bidrage til mere end én kategori, og begrundelsen for udvælgelsen af disse kriterier er ikke altid indlysende.

Nogle eksempler på indberettede kriterier, som medlemsstaterne anvender, er beskrevet nedenfor i Oversigt 1.

Oversigt 1. Ikkeudtømmende liste over de indberettede kriterier, som medlemsstaterne har anvendt ved fordelingen af fiskerimuligheder til fartøjer, der fører deres flag.

a. Miljømæssige:
   - i. anvendelse af selektive fiskeredskaber
   - ii. anvendelse af fangstmetoder med ren reduceret indvirkning på miljøet
   - iii. reduceret energiforbrug
   - iv. færre skader på habitater

b. Sociale:
   - i. besætningens størrelse
   - ii. nye redere eller unge fiskere
   - iii. besætning med ansættelseskontrakt og unge fiskere
   - iv. ikkeindustrielt fiskeri
   - v. fartøjer, der kun fisker regionalt
   - vi. fartøjer, der investerer i uddannelse af besætningen

c. Økonomiske:
   - i. levedygtighed eller gennemførlighed
   - ii. bidrag til den lokale økonomi
   - iii. historisk fangstniveau
   - iv. overholdelseshistorik

Det er muligt at medtage visse kriterier i én eller flere kategorier. Dette er ikke en udtømmende liste over eksempler og kan ikke betragtes som en specifik anbefaling, god praksis eller Kommissionens godkendelse af sådanne kriterier, da det, der anses for positivt i visse sammenhænge, kan virke mod hensigten i andre sammenhænge. Som tidligere nævnt er det medlemsstaterne selv, der er bedst egnede til at vælge den mest hensigtsmæssige tilgang til at opfylde artikel 17.

I henhold til artikel 17 skal medlemsstaterne fordele fiskerimuligheder mellem deres fartøjer på en måde, der bidrager til miljømæssig, økonomisk og social bæredygtighed på lang sigt.

I medfør af artikel 17 har medlemsstaterne skønsbeføjelser med hensyn til, hvordan kriterierne anvendes: de kan f.eks. vælge flere (eller færre) kriterier inden for hver kategori, jf. eksemplet i oversigt 1.

God praksis 3: De **oplysninger**, der indberettes til Kommissionen og stilles til rådighed for interessenterne, **afspejler alle tre typer kriterier**, der er omhandlet i artikel 17, dvs. miljømæssige, sociale og økonomiske kriterier.

ANDRE OVERVEJELSER I FORBINDELSE MED ANVENDELSEN AF ARTIKEL 17

Dette afsnit omfatter andre spørgsmål, der er opstået i forbindelse med den særlige høring af interessenter, medlemsstaternes svar på spørgeskemaerne og STECF's analyse.

For at skabe klarhed og yde vejledning er dette afsnit udformet som svar på de betænkeligheder, der er givet udtryk for i disse forskellige interaktioner.

Betænkelighed: "Artikel 17 omhandler kun medlemsstaternes fordeling af kvoter i EU-farvande."

Artikel 16 og 17 henviser til fiskerimuligheder, der som tidligere beskrevet **omfatter både kvoter og fiskeriindsats**. Artiklen er desuden **ikke begrænset til** de fiskerimuligheder, der tildeles medlemsstaterne i **EU-farvande**, men finder også anvendelse på farvande uden for EU (internationale farvande og tredjelandes farvande).

Betænkelighed: "Artikel 17 finder kun anvendelse på fordelingen af nye fiskerimuligheder. De fordelingssystemer, der anvendes i min medlemsstat, blev etableret længe før indførelsen af artikel 17 i forordningen om den fælles fiskeripolitik og er resultatet af komplekse og lange drøftelser og konsensus med forskellige fartøjskategorier. En ændring af dem vil være en kompleks og langvarig proces, der har indvirkning på de allerede eksisterende forretningsmodeller."

Kravene i artikel 17 finder anvendelse på de fordelingsmetoder, som medlemsstaterne har fastsat. De kræver ikke, at medlemsstaterne ændrer metoder, for så vidt som de allerede anvender gennemsigtige og objektive kriterier, herunder af miljømæssig, social og økonomisk art.

Kommissionen anerkender den indsats, som nogle medlemsstater har gjort for at fremme dialog og skabe konsensus mellem forskellige fartøjskategorier i forbindelse med fordelingen af fiskerimuligheder. Kommissionen er også klar over den betydning, som stabilitet og retssikkerhed har for fiskerne. Men de udfordringer, der påvirker fiskeriet i EU, kræver fleksible systemer. Metoder, der fungerede for årtier siden, er måske ikke længere de mest hensigtsmæssige metoder til at håndtere nye udfordringer.

God praksis 4: De metoder og kriterier, som medlemsstaterne anvender ved fordelingen af fiskerimuligheder, **revideres regelmæssigt for at sikre, at de fortsat er relevante**.

Betænkelighed: "Artikel 17 omhandler ikke fordeling af fiskerimuligheder, der er omfattet af en ordning med omsættelige fiskekvoteandele."

Forpligtelsen til at underrette Kommissionen om de metoder til fordeling af fiskerimuligheder på fartøjer, der fører deres flag, som medlemsstaterne anvender i henhold til artikel 16, stk. 6, vedrører ikke de fiskerimuligheder, der er omfattet af en ordning med omsættelige fiskekvoteandele.

Samtidig ændrer dette ikke kravet om, at medlemsstaterne skal fordele fiskerimuligheder i overensstemmelse med den fælles fiskeripolitiks bredere målsætninger.

God praksis 5: Det overvejes også at øge gennemsigtigheden og forbedre kommunikationen **om fiskerimuligheder, der er omfattet af omsættelige fiskekvoteandele.**

I STECF's rapport 23-17 ([15]) blev det bemærket, at medlemsstater med individuelle omsættelige kvoter ikke har foretaget relevante ændringer af deres eksisterende struktur. STECF fandt, at spørgsmålet om omsættelige fiskekvoteandele/individuelle omsættelige kvoter bedre kan løses ved at adskille primær og sekundær fordeling ([16]), hvor der normalt kan angives flere oplysninger om den primære fordeling.

([15]) STECF's rapport 23-17. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.

([16]) Fra STECF's rapport 23-17. Primær fordeling: tildeling fra medlemsstaten til producentorganisationer, virksomheder eller enkeltpersoner. Sekundær fordeling: tildeling fra kvoteindehaveren, f.eks. producentorganisationen, til dens medlemmer, herunder udvekslinger.

Betænkelighed: "De nuværende fordelingssystemer, som medlemsstaterne anvender, giver ikke mulighed for fleksibilitet og en hurtig indsats for at sikre en optimal udnyttelse af de tilgængelige fiskerimuligheder."

Der er talrige eksempler på, at medlemsstaterne anvender metoder, herunder ordninger med omsættelige fiskekvoteandele/individuelle omsættelige kvoter, til fordeling af fiskerimuligheder mellem fartøjskategorier, regioner, producentorganisationer, virksomheder eller fartøjer, der ligner en national relativ stabilitetsnøgle. Selv når udvekslinger er mulige, bliver de muligvis ikke tilbudt eller accepteret som følge af konkurrencen mellem operatørerne på markedet.

Når kvotefordelingen f.eks. foretages af fartøjskategorier, og en given kategori har flere kvoter for forskellige bestande, kan den beslutte at fiske efter de mest rentable bestande og ikke at fiske efter bestande af lavere værdi uden at overføre kvoterne til andre fartøjskategorier.

Medlemsstaternes myndigheder har muligvis begrænset kapacitet til at genanvende de uudnyttede kvoter, hvis fordelingssystemerne ikke tidligere har taget sådanne situationer i betragtning (f.eks. ved at fastsætte kvotereserver). I et lignende eksempel kan operatørerne i henhold til en ordning med individuelle omsættelige kvoter beslutte at lade kvoter forblive uudnyttede af flere grunde, og enhver ekstern beslutning vil have en direkte indvirkning på virksomheden og sandsynligvis føre til nationale interne retssager.

Uudnyttede fiskerimuligheder kan stille EU i et dårligt lys i internationale forhandlinger og skabe et generelt socialt problem med uretfærdig fordeling af en fælles naturressource.

God praksis 6: Der tages i fordelingsmetoderne **hensyn til muligheden for at omfordele uudnyttede fiskerimuligheder** på en gennemsigtig, rettidig og aktiv måde.

Betænkelighed: "I henhold til artikel 17 skal Kommissionen sikre, at medlemsstaterne prioriterer visse kriterier højere end andre."

Medlemsstaterne indberettede ikke i samme omfang tilstedeværelsen af miljømæssige, sociale og økonomiske kriterier for alle fordelingsmetoderne, hvilket betyder, at prioriteringen af dem ikke altid var tydelig.

Kommissionen anerkender, at det er medlemsstaterne, der har beføjelse til at fastsætte den respektive vægtning af de miljømæssige, sociale og økonomiske kriterier, de vælger.

Kommissionen analyserer, om de indberettede metoder bidrager til den langsigtede miljømæssige, økonomiske og sociale bæredygtighed som fastsat i forordningen om den fælles fiskeripolitik.

God praksis 7: Fordelingen af fiskerimuligheder er baseret på en metode, der omfatter **en kombination** af miljømæssige, sociale og økonomiske kriterier.

Betænkelighed: "I artikel 17 nævnes som kriterium fiskeriets indvirkning på miljøet, den hidtidige overholdelse af krav og bestemmelser, bidraget til den lokale økonomi og de historiske fangstniveauer. Der bør derfor tages tilstrækkeligt hensyn til disse kriterier i fordelingssystemerne."

I henhold til artikel 17 kan de kriterier, der skal anvendes, bl.a. omfatte fiskeriets indvirkning på miljøet, hidtidig overholdelse af krav og bestemmelser, bidrag til den lokale økonomi og historiske fangstniveauer. Formuleringen "kan... bl.a. omfatte" betyder, at disse kriterier bør betragtes som eksempler, men det betyder ikke, at de altid skal være til stede.

Desuden skal medlemsstaterne i henhold til artikel 17 gøre deres yderste for at tilskynde til selektivitet og at reducere indvirkningen på miljøet, når de tildeler de fiskerimuligheder, de har til rådighed ([17]).

([17]) "… bestræber medlemsstaterne sig på at sørge for incitamenter for fiskerfartøjer, der anvender selektive fiskeredskaber eller bruger fiskeriteknikker med nedsat indvirkning på miljøet, såsom reduceret energiforbrug eller skade på habitater".

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at gøre sig overvejelser om eksemplerne i artikel 17 og virkningen af at fordele fiskerimuligheder til i) fartøjer med en større miljøpåvirkning end andre fartøjer i deres flåde, ii) fartøjer, der tidligere har udvist manglende overholdelse, eller iii) fartøjer, der vil flytte traditionelle aktiviteter eller etablerede bæredygtige økonomiske aktiviteter.

God praksis 8: Fordelingen af fiskerimuligheder **tilskynder til bæredygtig fiskeripraksis** og fremmer **tilpasningen til store udfordringer**.

UNDERRETNING AF KOMMISSIONEN OM FORDELINGSMETODER

I henhold til artikel 16, stk. 6, i forordningen om den fælles fiskeripolitik skal medlemsstaterne underrette Kommissionen om de metoder, de anvender til at fordele deres fiskerimuligheder til fartøjer, der fører deres flag.

Praksis har vist, at medlemsstaterne har underrettet Kommissionen på forskellige måder, med forskellig hyppighed og forskellige oplysninger. Dette gør det nogle gange vanskeligt at få et klart billede af fordelingen af fiskerimuligheder for visse bestande, flåder og regioner.

For at forbedre denne situation opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at medtage de oplysninger, der er omhandlet i oversigt 2, når de underretter Kommissionen om de metoder og kriterier, der anvendes til fordeling af fiskerimuligheder.

Oversigt 2. Oplysninger, der skal medtages, når Kommissionen underrettes om de metoder og kriterier, der anvendes til fordeling af fiskerimuligheder.

— fiskerimulighedernes format, hvad enten det drejer sig om kvantificerede samlede tilladte fangstmængder (TAC'er), kvoter eller fiskeriindsatsbegrænsninger.

— de kriterier, der anvendes ved fordelingen af disse muligheder, herunder mindst ét miljøkriterium, ét socialt kriterium og ét økonomisk kriterium.

— hvordan kriterierne vægtes, herunder om der er sørget for eventuelle incitamenter, jf. artikel 17.

— de instrumenter, der anvendes til at sikre gennemsigtighed, herunder inddragelse af interessenter i fastsættelsen af fordelingsmetoder og formidling af resultaterne til den brede offentlighed.